

так мало, всього-на-всього трохи романтики, палкості і ніжності. Якщо жінка матиме це, вона буде найщасливішою.

Роман не випадково починається із Шарля, з докладного опису його життя, історії його першого одруження. Образ Шарля Боварі допомагає зрозуміти трагедію людини, яка не хоче і не може вирватися з тенетів буденності. «Розмови Шарля були плоскі, як вуличні тротуари» [1, 111]. Цю авторську іронію ми можемо знайти у романі. Від природи йому бракує розуму, кмітливості, але він сумлінно навчається. Ні свою професію, ні першу дружину Шарль не обирає сам, а підкорюється волі матері. Інколи він робить те, що хоче, але це має погані наслідки. Познайомившись з Еммою, Шарль уперше закохується. Але прояви цього почуття неромантичні. Інколи Шарль заїздить на ферму батька Емми, говорить про свою роботу, про погоду, про врожай, різні сільськогосподарські проблеми. Несподівана смерть першої дружини відкриває перед Шарлем можливість шлюбу з Еммою. Але й тут він не може зважитись на рішучий крок. Якби батько Емми не перехопив ініціативу, Шарль, напевне, поїхав би ні з чим. Шлюб з Еммою дав йому все, про що він міг мріяти. Коли після трудового дня він сидів на порозі свого будинку в туфлях, вишитих Еммою, то почував себе на вершині щастя. Далі образ Шарля втрачає комічні риси й набуває трагічного забарвлення.

В романі «Пані Боварі» трагедію головної героїні зображено не як побутову драму жінки, яка зневірилась у своєму житті, а як соціальну трагедію людини, яка не знаходить захисту у суспільстві. Адже саме суспільне життя породжує ті проблеми, якими переймається Емма. Сучасне їй суспільство ніби запрограмоване бути прагматичним, нехтуючи людськими почуттями в ім'я грошей, кар'єри. Тому Еммі й не судилося щастя.

Практично кожна деталь, епізод та дія головних героїв кладуть ще одну «цеглинку» в логічну концепцію роману та психологічну картину провінційного суспільства. Автор дуже ретельно змальовує характери героїв та деталі їхнього побуту. Він переконливо відтворив колорит французької провінції 19-го століття, показав бездушну буржуазну атмосферу. Більшість мешканців Йонвіля порядні тільки зовні. Вони думають лише про свою вигоду, готові домагатися її будь-якими засобами. Наприклад, аптекар Оме, який любить усім допомагати, робить це насправді заради власних амбіцій. Улюблена розвага в містечку - це підглядати за іншими та розпускати плітки.

Отже, Флобер створив роман нового типу, в якому піддав аналізу основи суспільства, його моральні принципи і шляхи розвитку. А побутові проблеми Боварі, змальовані без перебільшень і загострень, допомагають зрозуміти важливість впливу суспільства на життя людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гюстав Флобер// Афанасьєв А.Ю. Великиєписатели – М. – 2002. – С.106–112.
2. Николаєнко О.М./ Гюстав флобер. Місце Г. Флобера у літературному процесі XIX століття// Тема: на допомогу вчителю зарубіжної літератури 2005. – № 3-4. – С. 9-37
3. Флобер. Г. Госпожа Боварі: Провинциальныенравы / Г. Флобер ; Пер. с фр. А.Ромма. – М. : Гослитиздат, 1952. – 344 с.

Ясінська О.

Науковий керівник – доц. Боднар В. Т.

«ЛОГІЧНІ ОПОВІДАННЯ» ЕДГАРА ПО

Чудовий письменник, талановитий теоретик Едгар Алан По був блудним сином Америки. При житті його називали невдахою, гостро засуджували. Він поєднував у собі хист художника, математика, дослідника природи. Його творчість не вкладалася в рамки своєї епохи. Він був очевидцем різних соціальних конфліктів, вирішивши на Півдні Америки, у рабовласницькому штаті Вірджинія.

В історію американської літератури Едгар По увійшов як поет, новеліст і критик. Він є класиком «короткого оповідання». Його вважають родоначальником детективного жанру.

Образи По лякають своєю природністю і буденністю. Це жах, який давно став звичним, жах, в якому постійно існує людина, що є повністю відірваною від суспільства «нормальних людей» [2, 365].

Саме Едгару По критики віддають право винаходу детективної літератури, при цьому мають на увазі його новели «Убивство на вулиці Морг», «Таємниця Марі Роже» і «Викрадений лист».

На думку Г.К. Честертон, «головна заслуга По як родоначальника детективної літератури - у тому, що він побачив можливість використовувати кримінальне розслідування як предмет белетристичного оповідання, у центрі якого стояв би герой - детектив» [3, 89].

Саме Едгар По зробив у детективній літературі установку на розгадку таємниці як атрибута злочину, а не на розгадку самого злочину, причин його здійснення. Ця установка стала характерною для всього класичного детектива, і лише сучасний детектив став більш соціальним, став орієнтуватися на сам злочин. Це трапилося тому, що в сучасному світі злочину перетворилися в злочинність.

Тепер не так важливо, хто вчинив злочин (тому що це часто відомо), а як воно зроблене важливо знайти докази, щоб використовувати їх у суді й покарати злочинця.

У найбільш концентрованому виді він виявлений у так званих «логічних» його розповідях. Їх усього чотири: «Убивство на вулиці Морг», «Викрадений лист», «Таємниця Марі Роже» і «Золотий жук». Саме на цих чотирьох творах базується слава Едгара По як зачинателя детективної літератури.

Поняття логічної розповіді ширше, чим поняття розповіді детективного. З логічної розповіді в детективний перейшов основний сюжетний мотив: розкриття таємниці або злочину. Зберігся тин оповідання: розповідь - завдання, що підлягає логічному розв'язку [1, 62].

Перейшла в детективну розповідь і стійка пара характерів: герой - оповідач. Герой – людина, що тонко мислить, ексцентрична, наділена потужної логічної здатності. Оповідач персонаж симпатичний, енергійний, простуватий, хоча й шляхетний. Функція героя розкривати таємницю, знаходити злочинця; функція оповідача - робити невірні припущення, на тлі яких проникливість героя видається геніальною.

Сюжетна структура цих розповідей стереотипна. Вона має два шари: поверхневий і глибинний. На поверхні - учинки героя, у глибині - робота його думки. Поверхневий шар бідний, але бідність фізичної динаміки компенсується напруженою внутрішньою, інтелектуальною дією.

Герой аналізує, зіставляє факти, бере під сумнів усяку деталь і всяке припущення. У хід ідуть його величезна ерудиція і потужна здатність до логічного міркування. Його інтелект руйнує помилкові побудови й на їхньому місці зводить невразливу концепцію, що містить розв'язок завдання. При цьому По розкриває сам процес мислення, та його принципи. Пафос детективних розповідей не тільки в розкритті таємниці, але, насамперед у демонстрації краси й величезних можливостей розуму, що тріумфує над анархічним світом «непоясненого». Логічні новели - дослідження роботи інтелекту й одночасно гімн йому [4, 74].

У логічних розповідях письменник розглядає два типи свідомості, які умовно можна означити як тривіальне й нетривіальне. Тривіальна свідомість представлена всіма персонажами, крім Дюпена й Леграна. Воно більш-менш рівнозначно розсудливості й відповідно не визнає ніякого інакомислення. Його основні ознаки - прихильність до прагматичної логіки й прагнення відзначити все, що не укладається в рамки примітивного раціоналізму, відносячи його в області «дивного», «непоясненого», «загадкового».

Специфіка оповідання в логічних розповідях По полягає почасти в тому, що момент інтуїтивного осяяння - усього лише вихідна точка «аналітичних» міркувань героя.

Багатство й величезна креативна сила дивовижної фантазії По – найприкметніша риса його таланту. Та Ф. Достоєвський відзначив у ній ще одну оригінальну особливість: «У здатності його уяви є така особливість, яку ми не зустрічали ні в кого, – це сила подробиць...

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. История зарубежной литературы XIX века: Учеб. для филол. спец. вузов/ В.Н.Богословский, А.С.Дмитриев, Н.А.Соловьева и др.; Под ред. Н.А.Соловьевой. – М.: Высш.шк., 1991. – С.381-382.
2. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX сторіччя: Підручник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – С. 400-401. 3. Гиленсон Б.А. История литературы США: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – С.97-99.
3. Храповицкая Г.Н., Коровин А.В. «История зарубежной литературы: Западноевропейский и американский романтизм: Учебник/Под ред. Г.Н.Храповицкой. – 2-е изд. – М.: Флинта: Наука, 2003. – С.398-401.

Матюніна І.

Науковий керівник – доц. Боднар В. Т.

ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНУ НАТАНІЕЛЯ ГОТОРНА «ЧЕРВОНА ЛІТЕРА»

Задум «Червоної літери» викристалізовувався у письменника поступово, але неухильно. Про це свідчать і його оповідання, і щоденникові записи. Ось, наприклад, такі: «Символізувати моральну або духовну недугу тілесною; так, коли людина скоїть якийсь гріх, це може призвести до появи виразки на її тілі; розробити» [1, 21]. Або: «Історія про наслідки помсти, котра перетворює на диявола того, хто її здійснює». В оповіданні «Чорна вуаль священника» (1836), що викликало своєю алегоричністю багато спроб інтерпретації, вже є передчуття проблематики «Червоної літери», символіки та емблематики цього роману. [1,34]. Сама червона літера, оздоблена золотою вишивкою, яку носить на сукні якась молода гарна жінка, з'являється на сторінках оповідання «Ендікотт і червоний хрест» в тій його частині, де йдеться про рідкісно жорстоку вигадливість богобоязливих пуритан щодо покарання тих, хто, на їхню думку, порушив господні заповіді (до речі, це один із найяскравіших у Готорна проявів його безкомпромісного засудження антигуманності новоанглійського пуританства). В цьому оповіданні, як і в деяких інших, близьких до нього тематично, недвозначно виявилось прагнення автора до суворої об'єктивності оповіді. Вона принципово важлива в романі «Червона літера». Ця об'єктивність творить у поєднанні з авторською суб'єктивністю, невід'ємною від романтизму, суперечливу художню, стилістичну єдність. Об'єктивність особливо відчувається у зображенні історичного тла, є вона і в обумовленому часом конфлікті, неможливому саме в такому варіанті в іншу, пізнішу добу, і у певних рисах психології героїв, також часово обумовлених. Це з'єднання суперечливих тенденцій у прозі Готорна не було лише його відкриттям. Воно взагалі характерне для американського романтизму. Але у Готорна ця синтетичність виявилася надто помітно [4, 56].

У «Червоній літері» порушені проблеми духовності і моралі, зіткнення трьох вдач, трьох моральних позицій, трьох уявлень про призначення людини, її права, обов'язки, щастя, кохання, честь, сумління, гріх, покуту, помсту тощо. Хоча дія роману відбувається протягом кількох років, справжнього розгортання сюжету в часі практично нема. Кожний персонаж визначений як особистість вже на початку твору і мало змінюється у своєму ставленні до основного конфлікту. Стають лише виразнішими риси, закладені в ньому первісно. Головні події з життя кожного з трьох, які обумовили їх подальшу долю, відбулися до початку роману. Читач дізнається про них через спогади. Передісторія подана коротко, пунктирно, лише самі факти без заглиблення в подробиці.

Роман має дві кульмінації. Це перша сцена на майдані біля ганебного стовпа і остання, яка завершує життя двох героїв і визначає подальше існування героїні. У сповненій високого драматизму першій сцені ми бачимо молоду жінку з немовлям на руках, яку виводять з міської в'язниці і ставлять на ганьбу і наругу до